

Kai nesutariama dėl grūdų kokybės (galioja nuo 2025-01-20)

Javapjūtės metu grūdų augintojams ir supirkėjams kyla nemažai aktualių klausimų, todėl Valstybinės augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Augalininkystės tarnyba) primena svarbiausią informaciją, susijusią su grūdų kokybės vertinimu.

Grūdų supirkimas/tiekimas vykdomas pagal grūdų supirkimo ir tiekimo reikalavimų standartus (toliau – supirkimo standartai), kurių sąrašas skelbiamas [Augalininkystės tarnybos interneto svetainėje](#). Šie supirkimo standartai yra nustatyti kiekvienai grūdų rūšiai ir remiantis juose pateiktais grūdų kokybės vertinimo rodikliais, nustatoma grūdų klasė (paprastai klasė nustatoma pagal blogiausio rodiklio vertę), vykdomas grūdų supirkimas ir atsiskaitymas už juos. Kai šalys susitaria tarpusavyje, pirkimo/pardavimo sutartyse gali būti nurodytos papildomos sąlygos, taip pat gali būti perkami kitokius nei nurodyta supirkimo standartuose kokybės rodiklius turintys grūdai.

Norint išvengti nesutarimų, kurie pasitaiko tarp grūdų pardavėjų ir pirkėjų dėl grūdų kokybės, reikėtų laikytis šių rekomendacijų:

1. Grūdų pardavėjas ar jo atstovas (pvz. vairuotojas), atvežęs grūdus į supirkimo įmonę, turėtų asmeniškai dalyvauti imant grūdų ėminį.

2. Ėminiai iš transporto priemonių turi būti imami vadovaujantis standarto LST EN ISO 24333 „Grūdai ir jų produktai. Ėminių ėmimas“ arba LST EN ISO 21294 „Aliejingosios sėklos. Rankinis arba automatinis nutrūkstamas mėginių ėmimas“ reikalavimais ir Grūdų ir (ar) aliejingųjų sėklų ėminių ėmimo iš transporto priemonių ir (ar) sampilų tvarkos aprašu, patvirtintu [LR žemės ūkio ministro 1999 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 239](#) bei grūdų pirkimo–pardavimo sutartyse numatytais sąlygomis ([sutarties tipinės sąlygos](#)).

3. Į grūdų pirkimo–pardavimo sutartį įtraukti numatytus grūdų kokybės reikalavimus, taikytinus tyrimų metodus, arbitražinių tyrimų atlikimo tvarką ir kitas sąlygas.

Jeigu pirkėjas ir pardavėjas dėl atlikto grūdų kokybės įvertinimo nesutaria, tada dalyvaujant pardavėjui ar jo atstovui, iš tos pačios transporto priemonės imamas naujas ėminys ir/arba kartojamas tyrimas dėl kurio rezultatų kilo nesutarimų. Pakartotinis tyrimas atliekamas supirkėjo laboratorijoje.

Jeigu pardavėjas per parą pristato daugiau nei vieną grūdų partiją, kurių kokybė yra vienoda, tuomet sudaromas jungtinis ėminys iš kiekvienos partijos paimant atitinkamą grūdų kiekį. Jei tą pačią parą pristatytų supirkėjui skirtingų partijų grūdų kokybė skiriasi, tuomet formuojami keli paros ėminiai. Supirkėjo laboratorijos patalpose paimti paros mėginiai saugomi ne trumpiau kaip 48 val. nuo jų paėmimo, laiką skaičiuojant nuo kitos paros 0.00 val. Taip sudaromos sąlygos kreiptis arbitražiniam ėminiui suformuoti kitu laiku, kai atvežami grūdai.

Jeigu pardavėjas nesutinka su pakartotinio tyrimo rezultatais, jis turi teisę, atvežęs grūdus ar kitą dieną po grūdų atvežimo (jei dar saugomas paros mėginys), prašyti supirkėjo laboratorijos darbuotojų suformuoti arbitražinį ėminį, kurio dydis turėtų būti ne mažesnis kaip 2 kg grūdams ir ne mažesnis kaip 1 kg aliejingosioms sėkloms. Arbitražinis ėminys turi būti supakuotas į polietileninį

maišelį taip, kad jame liktų kuo mažiau oro. Maišelis turi būti užplombuotas ir supakuotas taip, kad transportavimo metu nebūtų pažeistas. **Kartu su arbitražiniu ėminiu pateikiamas ėminių ėmimo aktas** ar kitas grūdų priėmimo/svėrimo/grąžinimo dokumentas, kuriame pateikiama informacija:

1. grūdų pardavėjas (fizinio asmens vardas, pavardė arba juridinio asmens pavadinimas);
2. grūdų rūšis;
3. siuntos svoris, transporto priemonės (ir priekabos) valstybinis numeris;
4. ėminio ėmimo vieta, data;
5. ėmimo būdas ir metodas;
6. laboratorinių mėginių suformavimo data, ėminių skaičius, plombų numeriai;
7. dalyvavusių asmenų vardai, pavardės, parašai;
8. nesutarimo priežastis (-ys) – dėl kokio (-ių) grūdų kokybės rodiklio (-ių) atvežti grūdai

priskirti blogesnei kokybės klasei, nurodant kokybės tyrimo (-ų) metodą (-us).

Arbitražinis ėminys turi būti išsiunčiamas grūdų pirkimo-pardavimo sutartyje numatyta kompetentingai laboratorijai ne vėliau kaip per 72 val. nuo ėminių paėmimo (neįskaitant nedarbo dienas).

Į Augalininkystės tarnybos Augalininkystės produktų kokybės tyrimų laboratoriją, esančią Vilniuje, Ozo g. 4A (pašto kodas 08200, tel. +370 5 276 0342) ėminys gali būti pristatomas asmeniškai arba pasinaudojant pašto ar kurjerių paslaugomis.

Siunčiant grūdus arbitražiniam tyrimui, būtina užpildyti elektroninį [Prašymą atlikti augalininkystės produktų mėginių kokybės tyrimus VATIS sistemoje](#) (prisijungti prie sistemos galite naudodamiesi [VATIS prisijungimo instrukcija](#)), nurodant pageidaujamus iširti kokybės tyrimų rodiklius ir jų nustatymo metodus (atkreipkite dėmesį, kas apie tai nurodyta grūdų pirkimo–pardavimo sutartyse). Jei nėra galimybės užpildyti elektroninį prašymą, kartu su mėginiu turi būti pridėdamas užpildytas popierinis [Prašymas atlikti kokybės tyrimus](#). Jei į Augalininkystės tarnybos laboratoriją kreipiamasi pirmą kartą, reikia pridėti du užpildytos [Sutarties dėl kokybės tyrimų atlikimo](#) egzempliorius.

Primename, kad Augalininkystės tarnybos atliekami tyrimai yra mokami. Grūdų ir jų produktų bei aliejingųjų sėklų tyrimų tarifus galite rasti [Augalininkystės tarnybos interneto svetainėje](#).

Augalininkystės produktų kokybės laboratorija (skyrius) užsakovui išduoda Kokybės tyrimų protokolus apie pristatytų grūdų mėginių užsakytus atlikti kokybės rodiklius. Vėliau tarp grūdų pardavėjo ir pirkėjo iškilę nesutarimai sprendžiami derybų būdu, o nepavykus susitarti, – Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Daugiau aktualios ir naudingos informacijos rasite Augalininkystės tarnybos interneto svetainėje <https://vatzum.lrv.lt/lt/>, Facebook ir LinkedIn paskyroje.

Valstybinės augalininkystės tarnybos informacija